

Záznam

zo 7. stretnutia pracovnej skupiny pre prístupnosť webových stránok a publikáciu informácií v elektronickom prostredí (PS3) uskutočneného 11. júna 2013 na MF SR

Zúčastnení:

Peter Bíro (MF SR, predseda), Mária Hapáková (MZ SR, člen), Frnatišek Tomajko (NASES, zástupca), Tibor Baďura (SK8, člen), Vojtech Regec (ÚNSS, zástupca), Rastislav Gračík (ITAS, člen), Gabriel Lachmann (SOIT, člen), Milan Kurečko (SISp, člen), Martin Pašiak (Úrad Splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, prizvaný), Ďurík (NCZI, prizvaný), Peter Hanečák (OZ Utopia, prizvaný), Erika Kusyová (Infocom, prizvaná), Miroslav Líška (ITAS, prizvaný), Štefan Szilva (nezávislý expert, prizvaný)

Ospravedlnení:

Igor Hladík (SÚTN, člen), Branislav Mamojka (ÚNSS, člen)

Neospravedlnení:

Erik Kriššák (MK SR, člen), Ivan Masaryk (ŠÚ SR, člen), Rastislav Duda (ÚGKK SR, člen), Norbert Hudec (ÚPV SR, člen), Vladimír Vrzák (Únia miest Slovenska [Nové Zámky], člen), Jozef Houska (Únia miest Slovenska [Košice], člen),

Program zasadnutia:

1. Úvod.
2. Novela výnosu v súvislosti s prístupnosťou.
3. Novela výnosu v súvislosti s otvorenými údajmi.
4. Ostatné.

Priebeh zasadnutia:

1. Úvod

Zasadnutie pracovnej skupiny viedol a zároveň vytváral zápis p. Bíro.

P. Bíro informoval o zozname validátorov, ktoré zasielal zástupca NASES.

2. Novela výnosu v súvislosti s prístupnosťou

Návrh novely v tejto oblasti spracovala a predložila Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska a určité osobitné návrhy predložil aj p. Szilva. P. Bíro zhrnul, že návrh obsahuje zmenu povinných bodov na odporúčané v rozsahu 4 bodov, zmenu odporúčaných bodov na povinné v rozsahu 7 bodov a návrh nových 6 bodov. Následne vyzval p. Regeca, aby vždy uviedol návrh zmeny príslušného bodu.

Bod 1.2 bol navrhnutý na zmenu na odporúčaný, nakoľko nemá ekvivalent vo WCAG 2.0. PS3 zhodnotila, že uvedený bod sa príliš nepoužíva, v súčasnosti technologicky prekonaný a navyše nie je splniteľný v plnom rozsahu klikateľných máp, takže s návrhom súhlasila. Zároveň bola akceptovaná zmena z „klikateľných máp“ na „interaktívne mapy“ v celom rozsahu použitia v prílohe 1 výnosu.

P. Szilva mal výhradu k pojmu „bežný font písma“ v **bode 1.6** a navrhol používať „rodinu písma“. P. Bíro skonštatoval, že toto je praktický problémom a nevidel problém v zmene terminológie, skonštatoval však, že pojem „rodina“ pravdepodobne nebude v tomto význame legislatívne použiteľný a prikláňal by skôr ku pojmu „generický font“. P. Kurečko navrhol vymenovať rôzne typy rodín a príslušných fontov. P. Bíro navrhol vymenovanie neuzatvárať. P. Szilva navrhol, aby bol tento bod povinný.

PS3 vrátane prizvaných odhlasovala zmenu na povinný (9 za, 0 proti, 3 sa zdržal), nakoľko považuje tento bod za skutočne bežný a základne dodržiavaný.

Bod 3.1 bol navrhnutý na preradenie do povinných. P. Bíro vzhľadom na znenie 3.1.3 upozornil, že sa to môže rozumieť aj tak, že sa nemajú používať obrázky, ktoré však majú výrazný význam a sú bežne používané (napr. obrázkové menu, schémy, grafy, plagáty alebo bannery). Pre samotné vzorce to však považoval za vhodné. P. Kurečko navrhol doplniť „pokiaľ to nesúvisí s dizajnom“. PS3 vrátane prizvaných odhlasovala (12 za, 0 proti, 2 sa zdržali) zmenu bodu 3.1 na povinný v celom rozsahu, po úpravách bodu 3.1.1.

Bod 3.2 bol navrhnutý na preradenie do povinných. P. Bíro upozornil, že slovo gramatika sa rozumie slovenská gramatika. PS3 sa zhodla na zmene pojmu „gramatika“ na vecne správnejší „syntax“ resp. obdobnom preformulovaní. P. Szilva upozornil na zatiaľ nedostatočnú podporu HTML 5 a navrhol HTML a XHTML doplniť „podľa W3C“.

P. Kurečko považoval za vhodný princíp „validný do tej miery, do akej je možné validitu zabezpečiť“, s čím by súhlasil ako s povinným. Podľa p. Bíra toto splňa už posledná veta predvetia. P. Szilva upozornil na nevhodné technológie pre tvorbu webových sídiel typu Sharepoint, ktorý nedokáže napr. Firefox alebo Chrome vhodne používať, kde by to mohlo byť tiež vyložiteľné „neschopnosťou odstránenia“. P. Bíro navrhol doplniť osobitný bod 3.2.3, ktorý by hovoril, že sa nepoužívajú také redakčné systémy, ktoré dokážu správne generovať kód. P. Lachmann upozornil, že existujú aj systémy na správu dokumentov, ktorých sa to takisto môže týkať, takže by sa neobmedzoval iba na redakčné systémy.

P. Regec uviedol, že práve kód sa môže zbytočne medializovať ako porušenie zákona. P. Baďura navrhol, či skôr neuvažovať o nediskriminačnej podpore webových prehliadačov. P. Bíro a p. Szilva uviedli, že obdobný návrh bol predložený na PS4, resp. sa už nachádza v odporúčaných štandardoch.

P. Bíro navrhol ponechať bod 3.2 ako odporúčaný s navrhovanými zmenami a problém nesprávnosti generovaného kódu zabezpečiť návrhom pre podporu prehliadačov, s čím PS3 konsenzuálne súhlasila. P. Szilva navrhol dať ako povinný 3.2.1, tento návrh však neprešiel. P. Szilva navrhol obdobne k tomuto bodu doplniť do bodu 11.2 aj „zrušené“, čo bolo akceptované.

P. Regec **k 3.4** skonštatoval, že v praxi sa často krát používajú absolútne hodnoty prostredníctvom pixlov, viacerí členovia sa následne zhodli, že príslušná požiadavka podľa WCAG 2.0 A ohľadom 200% zväčšenia webu je možné zabezpečiť vo väčšine prehliadačov. P. Kurečko upozornil, že je rozdiel medzi 2-násobným zväčšením stránky a textu a zároveň, že súčasne 3.4.1 a 3.4.2 je technicky a vecne správne. PS3 sa zhodla, že vznikne nové znenie 3.4.3, ktoré bude znieť „Umožňuje sa zväčšenie veľkosti textu najmenej o 200%, a to bez použitia asistenčných technológií“.

Bod 5.4 bol navrhnutý na pozmenenie na povinný, a to najmä z dôvodu jeho zaradenia ako WCAG 2.0 úrovne A. P. Bíro vzhľadom na výraznú špecifickosť a možné problémy pri nedodržaní nevidel problém v takejto zmene. PS3 ju vrátane prizvaných odhlasovala (10 za, 0 proti, 4 sa zdržali).

Bod 6.2 bol navrhnutý na pozmenenie na odporúčaný, nakoľko vo WCAG 2.0 nemá ekvivalent a v podstate duplikuje bod 1.1. P. Bíro zhodnotil, že ak je 1.1 povinný, nie je možné aby jeho ekvivalent bol odporúčaný, avšak je možné bod 6.2 odstrániť resp. zlúčiť ho s 1.1. Ako príklad tohto bodu uviedol fotogalérie a ich popisy. PS3 takúto zmenu jednohlasne odsúhlasila.

Bod 6.3 bol navrhnutý na preformulovanie na „Zabezpečuje sa použiteľnosť aktívnych prvkov, ktorými sú skripty, aplety a iné programové objekty.“ P. Bíro považoval pojem „použiteľnosť aktívnych prvkov“ za nezrozumiteľný, s čím súhlasili viacerí členovia PS3. Podľa p. Bíra je zásadným problémom, že sú Java skripty používané nesprávne resp. na miestach, kde nie sú potrebné a zároveň je často krát zakazovaný z bezpečnostných dôvodov, s čím si nevedia mnohí používatelia v organizáciách poradiť. P. Kurečko upozornil, že Java skript nevie použiť napr. ani Google. P. Bíro zhodnotil, že je možné uvažovať o akceptovaní Java skriptu napr. pri ukladaní z inteligentných elektronických formulárov, ale napr. určite nie pri základnej navigácii.

V súvisiacej diskusii ohľadom WAI-ARIA bolo zhodnotené, že zatiaľ to nie je štandard a ani nie je akceptovateľne doriešený.

K **bodu 6** sa zväži pri diskusii v PS4 možné doplnenie ohľadom nediskriminačnej podpory webových prehliadačov.

Bod 7.3 bol schválený ako povinný už na predchádzajúcom stretnutí PS3.

Bod 9.1 bol v súlade s preradením bodu 1.2 preradený na odporúčaný.

Bod 9.4 bol navrhnutý na preradenie do povinných. P. Bíro upozornil na problém pojmu „logický“, čo sa dá vykladať veľmi subjektívne a navrhol doplniť znenie v zmysle zachovávanía hierarchickej postupnosti, voči čomu PS3 nemala námietky. Podľa návrhu je tento bod ekvivalentom WCAG 2.0: 2.4.3 (A), vďaka čomu bola zmena na povinný jednohlasne odsúhlasená.

Bod 10.3 bol navrhnutý na pozmenenie na odporúčaný alebo ho celý vypustiť. PS3 sa konsenzuálne zhodla na jeho vypustení.

Pre **bod 10.4** bol návrh obdobný ako pre bod 10.3. PS3 sa konsenzuálne zhodla na jeho vypustení.

Bod 10.5 takisto nemá ekvivalent vo WCAG 2.0 a bol navrhnutý na vypustenie. Nakoľko je však nápomocný vidiacim, bol ponechaný ako odporúčaný.

Bod 11.1 bolo navrhované jeho vypustenie. Niektorí členovia PS3 považovali daný bod za všeobecne vhodný a preto jeho vypustenie nenastalo.

P. Szilva navrhol **bod 11.2** na povinný, ale p. Bíro takéto považoval takéto preradenie za príliš tvrdé, PS3 sa zhodla, že je ho vhodné naďalej nechať ako odporúčaný (7 za, 2 proti, 5 sa zdržali).

Pri **bode 11.3** bolo navrhnuté vypustenie, ale nebolo akceptované.

V **bode 11.4** p. Szilva navrhol doplniť automatizované rozoznanie webového prehliadača. P. Bíro to nepovažoval za príliš vhodné. Uvedené zostane ako metodický výklad.

Nakoľko nemá ekvivalent vo WCAG 2.0, bod 12.2 bol navrhnutý na vypustenie. PS3 ho však považovala za užitočnú a navrhla ho ponechať.

Bod 12.3 bol navrhnutý na pozmenenie na povinný. P. Bíro síce považoval tento bod za prínosný, ale vzhľadom na jeho nemerateľnosť mu podľa neho nebolo možné dať štatút povinného bodu, s čím PS3 súhlasila.

V **bode 13.3** bolo navrhnuté zlúčenie písmen a) a b) a ponechanie celého bodu ako povinného. PS3 jednohlasne túto zmenu odhlasovala. Vzhľadom na to však navrhovaný bod 13.3.4 ohľadom WAI-ARIA bolo nutné vypustiť.

V **bode 13.9** bol navrhnutý nový bod „Cesta o aktuálnej pozícii používateľa sa poskytuje v rámci štruktúry webovej prezentácie“. P. Bíro videl využitie tohto návrhu skôr v **bode 13.13**.

K **bodu 13.11** položil p. Tomajko otázku, či je potrebné uvádzať veľkosť súboru. Viacerí členovia PS3 to videli ako kľúčové. P. Szilva pripomenul svoj pôvodný návrh ohľadom zobrazovania obsahu komprimovaných súborov. PS3 odhlasovala k 13.11 osobitné doplnenie odporúčania takéhoto zobrazovania (12 za, ostatní sa zdržali).

P. Szilva obdobne navrhoval aj uvádzať presný formát súboru XML (napr. Microsoft Excel) resp. v čom je možné daný XML otvoriť, t.j. pri jeho zverejňovaní sa zverejňuje aj informácia o jeho presnej špecifikácii. Podľa p. Bíra bežnému používateľovi informácia o špecifikácii nič nepovie. PS3 nakoniec jednohlasne odhlasovala doplnenie informácie o použitej verzii a programe na otvorenie daného XML vo forme odporúčanej požiadavky.

Pre **bod 14.1** bolo navrhnuté zväziť na preradenie do odporúčaného vzhľadom na to, že nemá ekvivalent vo WCAG 2.0. P. Bíro uviedol, že merateľnosť je síce relatívne vágna, ale v praxi nenarazil na problematickosť použitia alebo výkladu. Zmena nebola akceptovaná.

Osobitný komentár bol k **bodu 14.4.1.2**, kde nebolo jasné, ako je toto splniteľné, ak má webové sídlo tzv. „uvítaciu stránku“ resp. úvodný rozcestník, ktorý ešte neobsahuje vlastnú navigáciu a obsah webového sídla. Viacerí členovia PS3 zhodnotili, že to nie je najšťastnejší spôsob vstupu na webové sídlo. P. Bíro uviedol, že úvodnou webovou stránkou sa rozumie úvodná stránka s hlavnou navigáciou a obsahom, nie takýto rozcestník.

P. Szilva navrhol preradiť aktuálny odporúčaný štandard pre povinné uvádzanie aktualizácie webovej stránky do povinných. P. Bíro však videl praktický problém, a to že zatiaľ čo pri veľkých portáloch by takáto povinnosť mohla byť relevantná, ale pri webových sídlach tvorených manuálne alebo redakčnými systémami, ktoré takúto funkcionálnosť neobsahujú by to znamenalo buď neúmerné zvyšovanie administratívnej záťaže alebo významné finančné dopady. Povinné by to mohlo byť napr. pre otvorené údaje alebo povinne zverejňované údaje a podobne. Videl však možnosť presunutie priamo do znenia výnosu s tým, že by to nebolo povinné. P. Baďura uviedol, že aktualizácia môže znamenať aj úplne triviálnu opravu, pričom obsah môže byť starý aj niekoľko rokov. P. Bíro povedal, že práve preto je ideálne uvádzať dva dátumy - dátum vytvorenia webovej stránky a dátum jej poslednej aktualizácie. PS3 sa jednohlasne schválila povinné zverejňovanie dátumu vytvorenia webovej stránky pre povinne zverejňované informácie. Následne schválila aj povinné zverejňovanie dátumu aktualizácie pre tieto informácie (8 za, 0 proti, 2 sa zdržali).

P. Szilva navrhol ešte aj doplnenie uvádzania neaktuálnosti obsahu webových stránok (ak napr. zastaral a je vedený z historických dôvodov), p. Bíro však vzhľadom na praktické možnosti redaktorov navrhoval takúto požiadavku nanajvýš ako odporúčajúcu, čo PS3 jednohlasne schválila.

3. Novela výnosu v súvislosti s otvorenými údajmi

P. Bíro informoval, že návrh sa skladá z návrhov dvoch strán (predložené p. Lachmannom a p. Líškom), z ktorých by mal vzniknúť jeden ucelený návrh štandardu. Návrh sa delil na štyri hlavné časti - definície, 5-bodová stupnica kvality, požiadavky na otvorené údaje a požiadavky na ich metaúdaje a jednu osobitnú časť, ktorá zahŕňala všetko ostatné.

PS3 sa najprv zaoberala kvalitou dátového zdroja resp. datasetu. P. Lachmann doplnil, že štandard sa ma týkať dátových zdrojov všeobecne, zatiaľ čo návrh sa týkal iba otvorených údajov, takže môžu existovať určité definíčné nezrovnalosti a navrhol požiadavky napr. na licenčnú otvorenosť odstrániť a uplatniť iba vo vzťahu k otvoreným údajom. P. Bíro upozornil, že bude potrebné doplniť aj úroveň 0, t.j. nespĺňa ani úroveň 1.

P. Bíro mal otázku k tomu, čo sa rozumie aktuálnosťou v úrovni 1.

P. Líška uviedol, že správne by malo byť, že na popis a identifikáciu entít sa používajú URI identifikátory, t.j. zahŕňa to aj ich vlastnosti. P. Bíro to pozmenil na „ich vzťahov“.

P. Bíro podotkol, že pri úrovni 4 je asi vhodnejšie URI namiesto URL.

P. Bíro uviedol, že požiadavkou na jednoznačné a nemenné sa rozumie perzistentné. V návrhu bude pravdepodobne, že na identifikáciu dátového zdroja sa používajú URI a tieto sú jednoznačné a nemenné alebo druhou variantou je, že na identifikáciu sa používa URI a na URI sa vytvorí osobitný štandard.

P. Lachmann upozornil na „iné zdroje“, p. Bíro zhodnotil, že pravdepodobne sa bude uvádzať prepojené navzájom resp. niečo ako „linked data“, pričom linkované údaje nemusia byť iba tie, ktoré teraz rozoznáva W3C.

Podľa p. Bíra nemá prislúchať označovanie kvality datasetov Komisii pre štandardizáciu IS VS, ale príslušnej organizácii, prípadne v rámci procesov publikovania otvorených údajov na portálu otvorených údajov. Upozornil aj, že povinné vytváranie katalógov a publikovanie datasetov je povinnosť, ktorú je možné ustanoviť iba zákonom. Návrhom štandardu sa ani nestanovuje povinnosť takto údaje kategorizovať.

P. Bíro položil otázku k definícii otvorených údajov, a to ktorý katalóg sa rozumie v bode 2 návrhu a zároveň upozornil, že zverejnenie v katalógu nemôže byť kritériom, pretože vzhľadom na úlohu z uznesenia vlády „zverejnite otvorené údaje v katalógu“ by vznikla cyklická požiadavka. Podľa p. Lachmanna by mali byť slovenské otvorené údaje iba v jednom katalógu, avšak p. Bíro doplnil, že vo výnose nie je možné uviesť, že katalóg vedie ten a ten, lebo zriadenie IS VS je možné iba zákonom.

P. Líška upozornil, že je potrebné, aby ten IS VS fungoval. Podľa p. Lachmanna sa v katalógu evidujú iba metaúdaje k datasetu a dátový zdroj, t.j. kde ho nájdem. Existuje však už aj špecifikácia nejakého budúceho katalógu, kde by katalóg mohol poskytovať infraštruktúru na zverejňovanie údajov.

Podľa p. Bíra bod 2 obsahuje 2 požiadavky - musí byť vedený v katalógu a musia byť k nemu metaúdaje, otázne je, či ten katalóg má byť povinný, odporúčaný alebo či vôbec má byť. Na príklade zverejňovania zmlúv, objednávok a faktúr, ktoré sú v princípe otvorenými údajmi, uviedol, že by bolo ťažké uviesť, čo z toho je katalóg. V princípe by malo byť identifikované najmä, kde tie údaje „ležia“, avšak zaevidovanie by nemalo byť nutnou požiadavkou na to, aby bolo údaj možné považovať za otvorený.

P. Líškovi sa nepáčilo používanie pojmu metaúdaje, pretože tie sú podľa neho použiteľné iba do 3. úrovne kvality a pre 4. a 5. úroveň sa používajú ontológie. P. Bíro uviedol, že pojmu metaúdaje sa dá vyhnúť, ale všetci tento pojem používajú a zatiaľ nie je nikde zavedený.

P. Lachmann mal otázku, kde sa majú metaúdaje nachádzať. Podľa p. Bíra majú byť na tom mieste, kde je zverejnený aj príslušný otvorený údaj. P. Lachmann navrhol, že by mohla byť možnosť zverejňovať ich aj iba prostredníctvom katalógu.

P. Bíro uviedol, že štát v súčasnosti síce vlastní doménu „data.gov.sk“, ale súčasný systém za touto doménou je štátom iba prenatý, ale nepatrí mu.

Podľa p. Bíra je požiadavka bodu 4 na aktuálnosť už duplicitná s úrovňou 1 a navrhol ju zosúladiť aj s požiadavkou na zverejňovanie dátumu aktualizácie pre oblasť prístupnosti, pretože otvorené údaje nie sú povinne zverejňované údaje.

PS3 sa zhodla, že odporúčanie formátov patrí do metodiky resp. dôvodovej správy.

P. Bíro považoval za problematickú definíciu „linked open data“, k čomu prebehla rozsiahlejšia diskusia. Z kapitoly 5 bude nakoniec použitá iba vlastná definícia pre potreby úrovne 5 kvality datasetov.

P. Bíro mal otázku ohľadom posledných odsekov úvodnej časti kapitoly 6 ohľadom lokalizácie alebo automatizovaného čítania položiek údajov, a to či sú to kritériá alebo nie. Zaujímavá je napr. požiadavka ohľadom nepravidelnosti dátovej vety. P. Bíro požiadal p. Lachmanna, aby sa pokúsil naformulovať a napárovať toto znenie k zneniu výnosu, ak niečo z toho má byť aj vo výnose a nie iba v metodike.

V tejto súvislosti prebiehala aj diskusia ohľadom strojovej spracovateľnosti. P. Líška videl rozdiel najmä v strojovej spracovateľnosti ohľadom na význam, ktorá sa týka až úrovne 4 a 5. Tabuľka pre formáty bude na základe záverov súčasťou dôvodovej správy resp. metodiky. Podľa p. Líšku nie je pravda, že maximálne hodnotenie pre XML sú 4 hviezdičky, pretože by to malo byť 5, napr. ak sa použijú ontológie a URI, preto navrhol doplniť za XML „mimo RDF“, RDF, OWL by mala byť na 4 hviezdičkách a ak sa použije ontológia, tak by malo byť 5. XML je v základe úroveň 3.

P. Bíro navrhol, aby sa ujednotil koncept tejto metodiky, tzn. či popisuje maximálnu úroveň pre 1 formát alebo aké úrovne majú rôzne varianty toho-ktorého formátu. Pre používateľa je podľa neho lepšia druhá možnosť. P. Líška sa prihlásil k úprave tejto tabuľky do metodiky.

Otázka padla aj k 6.2 – kde sa má používať CSV resp. v ktorej časti výnosu si predkladateľ predstavuje jeho doplnenie? P. Szilva navrhol, že kto má záujem o túto diskusiu, môže sa stretnúť na osobitnom stretnutí PS4. P. Bíro potvrdil, že PS3 nie je príslušná k zaoberaniu sa formátmi, takže záverečné schválenie návrhov k formátom urobí PS4. Upozornil aj, že JSON zatiaľ nebol predložený, preto ak je záujem ho zaradiť, je potrebné ho aj spolu s kritériami

predložiť najneskôr do najbližšieho pondelka. P. Líška sa pýtal aj na formáty Turtle a Trig, odpoveďou bolo, že pre ne je potrebné urobiť to isté.

P. Bíro zároveň zhodnotil, že aktuálny štandard pre súbory s tabuľkami za určitých okolností umožňuje použitie ľubovoľného CSV, zatiaľ čo v tomto návrhu sa pre otvorené údaje CSV rôzne obmedzuje, čo považoval za potrebné zosúladiť. Je možné použiť aj znenie v zmysle „ak používate CSV, tak takéto CSV“.

Návrh v kapitole 7.1 sa týkal určitých popisných údajov. P. Bíra zaujímalo, akým povinným metaúdajom je poradové číslo resp. poradové číslo voči čomu, keďže štandard sa týka procesu zverejňovania datasetov / otvorených údajov. Podľa p. Lachmanna sa jednalo o popis obsahu dátového zdroja, t.j. štruktúry dát. P. Bíro návrh v 7.1 nepovažoval ani za textový popis CSV, preto navrhol, aby sa tento popis zjednotil s požiadavkami pre CSV, pričom navrhol zosúladiť to s popismi pre číselníkmi a rozhodnúť sa, či to má byť povinnou požiadavkou. Podľa p. Líšku sa toto skôr týkalo dátových štandardov, s čím p. Bíro súhlasil. P. Bíro upozornil, že dátové prvky majú štruktúru už zadanú, preto nie je dobré tu definovať úplne novú štruktúru. Pokiaľ nebude nájdené nejaké upresnené, čo sa touto kapitolou rozumie, tak ju nebude možné použiť. Podľa p. Líšku nebolo použitie tohto takisto vhodné. P. Bíro odporučil skôr napísať, že tieto a tieto údaje sú potrebné, pričom v CSV sú v takejto štruktúre, v XSD zase v inej a podobne. Záverom bolo, že by táto kapitola mohla byť súčasťou metaúdajov, pričom p. Lachmann by mal spracovať čo z toho je pre takýto účel použiteľné.

Popis RDF ontológií v kapitole 7.3 by mal vypracovať p. Líška.

P. Bíro skonštatoval, že momentálne je ešte problém s tým, kde sa môžu používať identifikátory a kde už URI. Druhou otázkou bolo, či je vo všeobecnosti jediným URI „data.gov.sk“, alebo či a kedy môže byť napr. „portal.gov.sk“ pre neotvorené údaje verejnej správy a koľko by takýchto „základov“ URI mohlo byť. Doplňujúcou otázkou bolo aj kto tie URI vedie. P. Bíro upozornil, že v prípade, že sa URI budú viacnásobne navzájom odkazovať až k lokátoru, zvyšuje sa chybovosť. V zahraničí sa používa iba jedna štruktúra, ktorá je zároveň identifikátorom aj lokátorom. P. Líška navrhol používať iba jeden. Podľa p. Bíra existujú v princípe 3 typy údajov verejnej správy – otvorené údaje, referenčné údaje a ostatné údaje, pričom otvorené údaje a referenčné údaje sa môžu prekrývať.

Podľa p. Bíra je pre otvorené údaje je situácia relatívne jednoduchá – URI bude viesť portál otvorených údajov, avšak ÚPVS pravdepodobne na takéto niečo nie je pripravený.

Ďalšou témou bolo, kto bude udržiavať lokátory aktívne. Podľa p. Bíra to nie je až tak úplne dôležité, podstatné je, že štruktúra identifikátorov je daná a dodržiavaná.

PS3 skonštatovala, že v súčasnosti zatiaľ nie sú žiadne identifikátory v tvare URI.

P. Lachmann uviedol, že pre portál otvorených údajov je zámer taký, že URI sa vygeneruje pri zaevidovaní datasetu. P. Bíro nadviazal, že tým pádom za identifikátor URI nezodpovedá poskytovateľ datasetu a štruktúru URI sa teda bude stanovovať prostredníctvom nejakých štandardov. Z toho vyplýva, že pravdepodobne MF SR a správca portálu budú musieť určovať číselníky pre tie voliteľné časti štruktúry URI, aby nevznikalo odlišné tematické členenia pre ten istý typ údajov (napr. VÚC). Táto téma by sa mala doriešiť v gescii PS1.

Podľa p. Tomajka je na ÚPVS už používaná štruktúra URI, a to „schemas.gov.sk“. P. Bíro však upozornil, že ak by mal existovať druhý režim v tvare druhého základu URI, musí byť

iba jeden a „schemas“ sa nehodí napr. pre číselníky alebo referenčné údaje. P. Tomajko uviedol, že ÚPVS sa nebráni používať tiež tvar „data.gov.sk“, takže záverom bolo, že táto štruktúra bude jednotná pre všetky typy identifikátorov. Umiestnenie v katalógu bude popísané prostredníctvom metadát a identifikátor nie je nutne lokátorom.

Kapitole 9 a formátu REST sa PS3 vzhľadom na nepredloženie tohto formátu nevenovala. P. Bíro skonštatoval, že do metodiky je možné prebrať popis pre pasívny a aktívny prístup k údajom.

V súvislosti s metadátami p. Bíro ozrejmil, čo sa rozumie v právnej praxi platnosťou a informoval, že existuje ešte aj účinnosť. Platnosť veľmi výrazne závisí od kontextu a typu údaje. Záverom bolo uvádzanie dátumu zverejnenia a dátum zverejnenia poslednej aktualizácie. Ostatné dátumy ako dátum začiatku a konca platnosti či účinnosti budú dobrovoľné.

Pre pôvodný metaúdaj „jednoznačný identifikátor (IČO) pri subjektoch, ktoré ho majú“ bolo uzavreté, že to má byť identifikátor poskytovateľa datasetu.

Správcom sa rozumie poskytovateľ datasetu. P. Bíro mal otázku, ako bude odlíšená neaktuálnosť údaje? Rovnako mal pochybnosti ohľadom automatizovaného odlíšenia tohto stavu, pokiaľ nie je predpísaná štruktúra takéhoto údaje.

P. Hanečák uviedol, že kapitolu 11 je potrebné chápať ako dovysvetlenie súvisiaceho metaúdaja, p. Bíro to považoval za duplicitu a preto navrhol, aby predkladateľ navrhol, čo má zmysel prepísať k príslušnému metaúdaju. Body 1 a 2 boli tiež zhodnotené ako duplicitné.

Ku kapitole 12 o licenciách p. Bíro zhodnotil, že je možné to celé prebrať, avšak je potrebné sa vyvarovať pojmov ako otvorená licencia, pretože v oblasti licencií existuje legislatíva, ktorá pozná množstvo variant licencií a konkrétne pojmy znamenajú konkrétne právne stavy.

PS3 sa záverom tejto témy zaoberala definíciami.

P. Bíro uviedol, že je potrebné vytvoriť legislatívny text, ktorý má byť vecne správny, ale nemusí byť matematicky presný. P. Bíro v súvislosti s definíciami uviedol, že legislatívne nie je vhodné definovať bežne legislatívne používaný pojem ako údaj, informáciu a znalosť. Je však možné ich používať v dôvodovej správe. Pojem dataset je na hranici legislatívneho použitia, kolekcia údajov. Súbor údajov je príliš generickým pojmom. Ďalej považoval pri definícii datasetu uvádzať, že majú nejaký spoločný účel a štruktúru, inak by to bolo príliš všeobecné a zahrnulo by to akýkoľvek údaj.

Diskusia ohľadom dátového zdroja uzavrela, že je miesto, kde je možné nájsť dataset. Pri navrhovanom pojme „referencovateľný zdroj“ p. Bíro upozornil na referenčné údaje a referencovanie podľa zákona o eGovernmente, kde by mohli nastávať zámery. Bol z

Pre identifikátor URI bolo zvažované pomenovanie termínom „referencovateľný identifikátor“.

P. Bíro naznačil, že pojem „prepojené údaje“ je príliš generický, pretože sa v legislatíve vyskytuje už na mnohých miestach. Preto bol navrhnutý prívlastok. P. Líška navrhol pojem „údaje prepojené identifikátorom“, s čím p. Bíro súhlasil, pričom zvažoval aj pojem „údaje prepojené na základe identifikátorov“. P. Líška navrhol vecnú definíciu v tvare „množina údajov, pozostávajúcich z referencovateľných identifikátorov automatizovane spracovateľných s ohľadom na význam“. P. Bíro znenie považoval za vecne správne, ale prakticky pre všetkých, ktorí s týmto pojmom majú pracovať, nepochopiteľné. Preto ďalej

navrhol pokúsiť sa zdefinovať triplet a ponechať Komisiu rozhodnúť, či tento pojem akceptuje. Pojem „strojovo spracovateľných s ohľadom na význam“ bude nahradené pojmom „strojovo spracovateľných tak, že stroj pochopí význam.“

4. Ostatné

Nepredpokladá sa ďalšie stretnutie celej PS3 do stretnutia Komisie, ale je možné stretnutie s členmi, ktorí mali na starosti niektoré časti. P. Bíro v ďalšom období zašle už legislatívny návrh znenia.

Záver:

1. Zapracovať pripomienky v oblasti prístupnosti a novú oblasť otvorených údajov do paragrafového znenia.

Zabezpečí: P. Bíro

T: Stretnutie Komisie pre štandardizáciu IS VS

2. Doplniť návrhy ohľadom metadát, predloženia formátov a dopracovania častí podľa návrhu.

Zabezpečia: M. Líška, G. Lachmann, P. Hanečák

T: 17. jún 2013